

معاونت آموزشی دانشگاه
دانشکده پرستاری و مامایی

طرح درس جامع

(روزانه)

عنوان درس: تکامل و سلامت کودک و خانواده	
اساتید درس: دکتر عقیل حبیبی - دکتر فرزانه فرششاف	مسئول درس: دکتر فرزانه فرششاف
رشته و مقطع: پرستاری کودکان - کارشناسی ارشد	
تعداد و نوع واحد: ۱ واحد نظری آقای دکتر حبیبی و ۰/۵ واحد نظری خانم دکتر فرششاف	
پیش نیاز درس: کاربرد فرایند پرستاری در مراقبت های کودکان - کارآموزی کاربرد فرایند پرستاری در مراقبت های کودکان	

هدف کلی درس: توانمندسازی دانشجو برای شناخت انواع خانواده، مراحل و چگونگی تکامل آن و فراهم آوردن مراقبت های مناسب از کودک و خانواده از طریق فرایند بررسی و شناخت و حمایت از آنان به منظور استفاده بهینه از سایر سیستم های حمایت کننده در راستای حداکثر ارتقای تکامل و سطح سلامت کودک و خانواده شرح درس: در این درس دانشجو پس از شناخت انواع، مراحل و چگونگی تکامل خانواده، با ابزارهای مناسب و استاندارد ویژه بررسی خانواده و مراحل بازدید از منزل آشنا می شود.
--

الف: طرح دوره (Course plan):

جلسات آموزشی نظری:

شماره جلسه	عنوان جلسه	ارائه؛ استاد
۱)	خانواده به عنوان یک سیستم: تعاریف، دیدگاه ها، انواع خانواده، تقسیم بندی مراحل خانواده	دکتر عقیل حبیبی
۲)	تئوری های مرتبط با خانواده (تکاملی، سیستمی و ...) و دیدگاه اسلام در مورد خانواده	دکتر عقیل حبیبی
۳)	خانواده و آسیب های روانی-اجتماعی: طلاق، جدایی، کودک آزاری، فرزند خواندگی، خانواده های آسیب پذیر، مرگ والدین	دکتر عقیل حبیبی
۴)	فرایند پرستاری در خانواده و اصول دیدار بهداشتی در منزل (Home Visit)	دکتر عقیل حبیبی
۵)	بررسی روند تکاملی، عملکرد و ساختار خانواده (داخلی، خارجی) با استفاده از یک مدل و ابزار استاندارد/ویژه بررسی خانواده	دکتر عقیل حبیبی
۶)	تاثیر متقابل سیستم خانواده و سایر سیستم ها بر یکدیگر	دکتر عقیل حبیبی
۷)	مراقبت خانواده محور: از تئوری تا عمل در ایران و دنیا	دکتر عقیل حبیبی
۸)	خانواده و اجتماعی شدن کودک، تفاوت های جنسی و تاثیر آن بر کودک	دکتر عقیل حبیبی
۹)	معرفی مدل ها و ابزارهای ویژه بررسی خانواده: آپگار خانواده و ... مسائل، مشکلات و وظایف	دکتر عقیل حبیبی
۱۰)	چگونگی و روند ارائه درس، انتظارات از دانشجویان و تکالیف آنها، و منابع مورد نظر توضیح داده خواهد شد مدلهای ارزیابی خانواده مدلهای ارزیابی خانواده (ارزیابی تکاملی، ارزیابی ساختاری، ارزیابی عملکردی و ارزیابی نیازها (اکومپ) و آپگار خانواده	دکتر فرششاف
۱۱)	تئوری ساختار عملکردی خانواده، ابعاد ساختار خانواده (ساختار نقش، الگوهای ارتباطی، ارزش خانواده، ساختار قدرت و فرزند پروری) انواع الگوهای رفتاری والدین با فرزندان	دکتر فرششاف

دکتر فرشباف	رشد و تکامل از نوزادی تا نوجوانی در ابعاد مختلف جسمی روانی اجتماعی و شناختی و تئوریهای مطرح در این زمینه	(۱۲)
دانشجویان	مقاله های در ارتباط با کودک در بستر خانواده (کودک ازاری کودک طلاق مرگ والدین اجتماعی شدن کودک ، کودک با والدین معتاد)	(۱۳)

نحوه ارائه درس (Teaching Method): سخنرانی ☒ پرسش - پاسخ ☒ بحث گروهی ☒ آزمایشگاهی ☐ نمایشی ☐ حل مسأله ☐
نحوه ارزشیابی: تکوینی (میان ترم) ☒ تراکمی (پایان ترم) ☒ کتبی: (تشریحی ☒ تستی ☒ شفاهی ☐ عملی ☐

نحوه ارزشیابی:

معیارهای ارزشیابی	درصد نمره	سهم نمره (از ۲۰ نمره)
حضور فعال و منظم در کلاس	۱۰	۲
فعالیت ها و تکلیف آموزشی	۲۰	۴
امتحان پایان ترم	۷۰	۱۴
جمع کل	% ۱۰۰	۲۰

منابع: (پیشنهادی وزارت بهداشت- درمان و آموزش پزشکی)

- 1) Wong, D.L, Hochenberry, M.J, Wilson. Nursinf Care of Infant and Children. St. Louis : Mosby.
- 2) Wong's. Essentials of Pediatric Nursing. the Elsevier Mosby co.
- 3) Stanhope, Marcia, and Jeanette Lancaster . Foundations of nursing in the community : Community-oriented practice. Elsevier Health Sciences.
- 4) Stanhope M, and Lancaster J. Public health nursing eBook : Population centered health care in the community. Elsevier Health Sciences.
- 5) Betz CL, Sowden LA. Mosby's Pediatric Nursing Reference-E-Book. Elsevier Health Sciences.

ب: طرح درس (lesson plan):

عنوان درسی: تکامل و سلامت کودک و خانواده		رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری کودکان- کارشناسی ارشد		نیمسال و سالت تحصیلی: نیمسال اول ۴۰۴-۴۰۵		شماره جلسه: ۱		
تدوین: گروه پرستاری کودکان								
هدف کلی: دانشجو باید با مفهوم خانواده به عنوان یک سیستم آشنا شود.								
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱)	مفهوم خانواده را شرح دهد.	شناختی	درک	سالن U	سخنرانی- پرسش و پاسخ- ارائه پاورپوینت- بحث گروهی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۱۰۰ دقیقه	حضور موثر در کلاس امتحان پایان ترم ارائه سمینار در رابطه با موضوع هر جلسه
۲)	نقش و اهمیت خانواده در جوامع گذشته و امروز را توضیح دهد.	شناختی- عاطفی	درک-ارزش قائل شدن					
۳)	انواع خانواده را با ذکر مثال لیست کند.	شناختی	درک					
۴)	خانواده های گسترده و هسته ای را با یکدیگر مقایسه کند.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۵)								
۶)								
۷)								

وزارت بهداشت، درمانی و آموزش پزشکی

عنوان درسی: تکامل و سلامت کودک و خانواده		رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری کودکان- کارشناسی ارشد		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول ۴۰۴-۴۰۵		شماره جلسه: ۲		
موضوع درس: تئوری های مرتبط با خانواده								
تدوین: گروه پرستاری کودکان								
هدف کلی: دانشجو باید با مراحل تکاملی خانواده و تئوری های مرتبط با آن آشنا شود.								
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱	معیارهای مختلف دووال در مراحل رشد خانواده را شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل	سالن U	سخنرانی- پرسش و پاسخ- ارائه پاورپوینت- بحث گروهی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۱۰۰ دقیقه	حضور موثر در کلاس امتحان پایان ترم ارائه سمینار در رابطه با موضوع هر جلسه
۲	مراحل تکامل خانواده را از نظر دووال لیست کند.	شناختی- عاطفی	درک-ارزش قائل شدن					
۳	نقاط ضعف و قوت مدل دووال را بیان کند.	شناختی	درک					
۴	مهمترین وظایف خانواده در مراحل تکاملی را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل - ارزش قائل شدن					
۵	مهمترین وظایف پرستار در مراحل تکاملی را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل - ارزش قائل شدن					

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عنوان درسی: تکامل و سلامت کودک و خانواده موضوع درس: خانواده و آسیب های روانی-اجتماعی تدوین: گروه پرستاری کودکان		رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری کودکان- کارشناسی ارشد نیمسال و سالت تحصیلی: نیمسال اول ۴۰۴-۴۰۵		شماره جلسه: ۳				
هدف کلی: دانشجو باید با انواع آسیب های روانی-اجتماعی در خانواده ها آشنا شود.								
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱)	انواع خانواده های آسیب پذیر و ویژگیهای آن را نام ببرد.	شناختی	درک	سالن U	سخنرانی- پرسش و پاسخ- ارائه پاورپوینت- بحث گروهی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۱۰۰ دقیقه	حضور موثر در کلاس امتحان پایان ترم ارائه سمینار در رابطه با موضوع هر جلسه
۲)	چالش های مرتبط با خانواده های فقیر را لیست کند.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۳)	اثر فقر بر کودکان را تشریح نماید.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۴)	انواع خشونت در خانواده را با ذکر مثال توضیح دهد.	شناختی	درک					
۵)	شاخص های سوء رفتار با کودک را بیان نماید.	شناختی	درک					
۶)	انواع غفلت از کودک را تشریح نماید.	شناختی	درک					
۷)	فرایند پرستاری در سوء رفتار با کودک را شرح دهد.	شناختی	درک					

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عنوان درسی: تکامل و سلامت کودک و خانواده		رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری کودکان- کارشناسی ارشد		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول ۴۰۴-۴۰۵		شماره جلسه: ۴		
موضوع درس: فرایند پرستاری و ویزیت در منزل								
تدوین: گروه پرستاری کودکان								
هدف کلی: دانشجو باید با فرایند پرستاری در خانواده و اصول دیدار بهداشتی در منزل آشنا شود.								
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱	فرایند پرستاری خانواده محور را با فرایند پرستاری مددجو محور مقایسه کند.	شناختی	تجزیه و تحلیل	سالن U	سخنرانی- پرسش و پاسخ- ارائه پاورپوینت- بحث گروهی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۱۰۰ دقیقه	حضور موثر در کلاس امتحان پایان ترم ارائه سمینار در رابطه با موضوع هر جلسه
۲	اهداف بازدید از منزل و اهمیت آن را توضیح دهد.	شناختی- عاطفی	درک-ارزش قائل شدن					
۳	مهمترین مزایا و معایب بازدید از منزل را بیان کند.	شناختی	درک					
۴	فرایند بازدید از منزل را با ذکر مثال در هر مرحله توضیح دهد.	شناختی	درک					
۵								
۶								
۷								

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عنوان درسی: تکامل و سلامت کودک و خانواده		رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری کودکان - کارشناسی ارشد		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول ۴۰۴-۴۰۵		شماره جلسه: ۵		
موضوع درس: بررسی روند تکاملی خانواده با استفاده از یک مدل		تدوین: گروه پرستاری کودکان		هدف کلی: دانشجو باید با «فرایند بررسی روند تکاملی، عملکرد و ساختار خانواده (داخلی، خارجی) با استفاده از یک مدل و ابزار استاندارد/ویژه بررسی خانواده» آشنا شود.				
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱	کلیات مرتبط با مدل ارزیابی خانواده کلگری (CFAM) و اهمیت آن را بیان کند.	شناختی- عاطفی	درک-ارزش قائل شدن	سالن U	سخنرانی- پرسش و پاسخ- ارائه پاورپوینت- بحث گروهی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۱۰۰ دقیقه	حضور موثر در کلاس امتحان پایان ترم ارائه سمینار در رابطه با موضوع هر جلسه
۲	اجزای اصلی مدل (CFAM) را نام ببرد.	شناختی	درک					
۳	مدل (CFAM) را از نظر ساختاری توضیح دهد.	شناختی	درک					
۴	مدل (CFAM) را از نظر تکاملی توضیح دهد.	شناختی	درک					
۵	مدل (CFAM) را از نظر عملکردی توضیح دهد.	شناختی	درک					
۶								
۷								

عنوان درسی: تکامل و سلامت کودک و خانواده		رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری کودکان- کارشناسی ارشد		شماره جلسه: ۶				
موضوع درس: سیستم خانواده و سایر سیستم ها		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول ۴۰۴-۴۰۵						
تدوین: گروه پرستاری کودکان								
هدف کلی: دانشجو باید با تاثیر متقابل سیستم خانواده و سایر سیستم ها آشنا شود.								
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱	تئوری سیستم خانواده و اهمیت آنرا را بیان نماید.	شناختی- عاطفی	درک-ارزش قائل شدن	سالن U	سخنرانی- پرسش و پاسخ- ارائه پاورپوینت- بحث گروهی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۱۰۰ دقیقه	حضور موثر در کلاس امتحان پایان ترم ارائه سمینار در رابطه با موضوع هر جلسه
۲	سیستم های تاثیر گذار بر سیستم خانواده را نام ببرد.	شناختی	درک					
۳	تأثیر متقابل سیستم آموزشی و سیستم خانواده را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۴	تأثیر متقابل سیستم فرهنگی و سیستم خانواده را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۵	تأثیر متقابل سیستم اقتصادی و سیستم خانواده را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۶	تأثیر متقابل سیستم بهداشتی و سیستم خانواده را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۷	تأثیر متقابل محیط زندگی و سیستم خانواده را شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عنوان درسی: تکامل و سلامت کودک و خانواده			رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری کودکان- کارشناسی ارشد			شماره جلسه: ۷		
موضوع درس: مراقبت خانواده محور			نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول ۴۰۴-۴۰۵					
تدوین: گروه پرستاری کودکان								
هدف کلی: دانشجو باید با مراقبت خانواده محور (از تئوری تا عمل در ایران و دنیا) آشنا شود.								
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱	رویکردهای مختلف در پرستاری خانواده محور را بیان کند.	شناختی	درک	سالن U	سخنرانی- پرسش و پاسخ- ارائه پاورپوینت- بحث گروهی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۱۰۰ دقیقه	حضور موثر در کلاس امتحان پایان ترم ارائه سمینار در رابطه با موضوع هر جلسه
۲	روش های مداخله در رویکرد خانواده محور را نام ببرد.	شناختی	درک					
۳	رویکرد خانواده محور در ایران را بطور اجمالی توضیح دهد.	شناختی	درک-تجزیه و تحلیل					
۴	نقش های مختلف پرستاران مراقبت از سلامت در خانواده را بطور خلاصه شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۵	مشکلات و محدودیت های رویکرد خانواده محور را بیان کند.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۶								
۷								

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عنوان درسی: تکامل و سلامت کودک و خانواده موضوع درس: خانواده و اجتماعی شدن کودک تدوین: گروه پرستاری کودکان		رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری کودکان - کارشناسی ارشد نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول ۴۰۴-۴۰۵		شماره جلسه: ۸				
هدف کلی: دانشجو باید با اجتماعی شدن کودک، تفاوت‌های جنسی و تاثیر آن بر کودک آشنا شود.								
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱	نقش خانواده در فرایند اجتماعی شدن فرزندان و اهمیت آن را بیان کند.	شناختی - عاطفی	درک-ارزش قائل شدن	سالن U	سخنرانی - پرسش و پاسخ- ارائه پاورپوینت- بحث گروهی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۱۰۰ دقیقه	حضور موثر در کلاس امتحان پایان ترم ارائه سمینار در رابطه با موضوع هر جلسه
۲	نظریه سیستم‌های بوم شناختی رشد انسانی برونقن برونر و موریس را توضیح دهد.	شناختی	درک					
۳	نقش بسترها و فرایندهای اجتماعی در هویت و فرایند هویت یابی کودکان را بیان کند.	شناختی	درک					
۴	تکامل جنسی در دوره های مختلف را توضیح دهد.	شناختی	درک					
۵								
۶								
۷								

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عنوان درسی: تکامل و سلامت کودک و خانواده موضوع درس: مدل ها و ابزارهای بررسی خانواده تدوین: گروه پرستاری کودکان هدف کلی: دانشجو باید با انواع مدل ها و ابزارهای ویژه بررسی خانواده آشنا شود.								
رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری کودکان- کارشناسی ارشد			نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول ۴۰۴-۴۰۵			شماره جلسه: ۹		
ردیف	هدف های رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس	رسانه و وسیله	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیت های تکمیلی
۱)	اهمیت ارزیابی در پرستاری خانواده را توضیح دهد.	عاطفی	ارزش قائل شدن	سالن U	سخنرانی- پرسش و پاسخ- ارائه پاورپوینت- بحث گروهی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۱۰۰ دقیقه	حضور موثر در کلاس امتحان پایان ترم ارائه سمینار در رابطه با موضوع هر جلسه
۲)	اندیکاسیون ها و کنتراندیکاسیون های ارزیابی خانواده را بیان کند.	شناختی	درک					
۳)	مدل مداخله ای بررسی خانواده و حوزه های اصلی آنرا توضیح دهد.	شناختی	درک-تجزیه و تحلیل					
۴)	مراحل مختلف مدل بررسی خانواده فریدمن را شرح دهد.	شناختی	درک					
۵)	ژنوگرام و اکومپ را توضیح دهد.	شناختی	درک					
۶)	آپگار خانواده و اهمیت آن را بیان کند.	شناختی عاطفی	درک-ارزش قائل شدن					
۷)								